

LEGAL ALERT

26 / 09 / 2024

Uchwała SN (3) z 5.07.2024 r., III CZP 64/23

Pytanie prawne do SN

Sąd Apelacyjny w Katowicach przedstawił Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne dotyczące tego, czy termin dwóch miesięcy do wniesienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego (art. 1208 § 1 k.p.c.) jest zachowany także wówczas, gdy w tym terminie skarga zostanie wniesiona do innego sądu apelacyjnego niż ten, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny (art. 1158 § 1 k.p.c.).¹

Instytucja skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego

Wyrok sądu polubownego jest wzruszalny, jeśli w sprawie zaistniała przesłanka powodująca możliwość jego uchylenia. Katalog tych przesłanek jest zamknięty i zawarty w art. 1206 k.p.c. Jeśli więc strona sporu uważa, że w sprawie zaistniała chociaż jedna z tych przesłanek, może wnieść skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego (arbitrażowego). Postępowanie toczy się wówczas zgodnie z art. 1208 – 1211 k.p.c.

Jeśli w którymkolwiek z przepisów części k.p.c. poświęconej sądom polubownym mowa jest o sądzie, chodzi wówczas o ten sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny (zob. art. 1158 § 1 k.p.c.).

Według art. 1208 § 1 k.p.c., skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego wnosi się do sądu apelacyjnego, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny, a w braku tej podstawy - do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia wyroku lub jeżeli strona wniosła o uzupełnienie, sprostowanie lub wykładnię wyroku - w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia przez sąd polubowny orzeczenia rozstrzygającego o tym wniosku.

---

¹ Postanowienie SA w Katowicach z 25.10.2023 r., V AGa 432/22.

Kontekst prawny pytania do SN

W biuletynie Izby Cywilnej Sądu Najwyższego przedstawione zostały motywy, jakimi kierował się Sąd Apelacyjny w Katowicach zadając to pytanie. Sąd zwrócił uwagę na to, że sąd powszechny w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego pełni szczególną rolę, ponieważ sama skarga jest środkiem szczególnym. Łączy ona w sobie cechy nadzwyczajnego środka zaskarżenia i swoistego samodzielnego powództwa, które ma na celu ukształtowanie prawa lub stosunku prawnego.²

Sąd Apelacyjny w Katowicach przedstawił poglądy co do możliwości stosowania art. 200 k.p.c. w przypadku wniesienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego do niewłaściwego sądu. Są to dwa różne stanowiska:

- I. termin do wniesienia skargi jest zachowany wtedy, gdy skarga zostanie wniesiona w przepisany terminie do sądu niewłaściwego;
- II. skutki przewidziane w przepisach o przekazaniu sprawy sądowi właściwemu przez sąd niewłaściwy nie odnoszą się do skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego.³

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego oscylowały wokół tego, że wniesienie sprawy do niewłaściwego sądu nie pozbawia strony możliwości obrony swych praw (art. 200 k.p.c.). Jednocześnie skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego jest pierwszą czynnością w postępowaniu arbitrażowym, która odbywa się przed sądem powszechnym. Dlatego strony postępowania arbitrażowego nie muszą być pouczane o sposobie wniesienia skargi.⁴

Zdaniem Sądu Apelacyjnego za negatywną odpowiedzią na zadane pytanie przemawia autonomia i odrębność sądownictwa polubownego i konieczność ścisłego wykładania przepisów dotyczących sposobu i terminu wniesienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Za pozytywną odpowiedzią na zadane pytanie, przemawia z kolei istota skargi, którą jest zapobieganie funkcjonowaniu w obrocie prawnym orzeczeń sądów niepaństwowych naruszających praworządność.⁵

W doktrynie dotychczas również występowała rozbieżność w zakresie orzekania o właściwości sądów arbitrażowych. Jak wyjaśnia M. Durbas:

---

² Biuletyn Izby Cywilnej Sądu Najwyższego styczeń – luty 2024, opracowanie M. Machowskiego, s. 84 – 85; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 25 października 2023 r., V AGa 432/22, B. Konińska; https://www.sn.pl/orzecznictwo/Biuletyn_IC_SN/Biuletyn%20Izby%20Cywilnej%20Sa%CC%A8du%20Najwyz%CC%87szego%202024_01_02.pdf

³ Tamże.

⁴ Tamże.

⁵ Tamże.

„Część autorów przyjmowała, że w razie wniesienia skargi do niewłaściwego sądu termin został zachowany, w szczególności ze względu na fakt, że skarga o uchylenie nie jest środkiem odwoławczym i zastosowanie do niej znajdzie art. 200 § 3 k.p.c., zgodnie z którym czynności dokonane w sądzie niewłaściwym pozostają w mocy. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 13.12.1999 r., III CKN 478/98 109. Część autorów zajmowała stanowisko przeciwne, uznając, że termin może być zachowany, tylko jeśli skarga wpłynęła w terminie do właściwego sądu.”⁶

Odpowiedź Sądu Najwyższego

W uchwale z 5.07.2024 r. Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że o zachowaniu dwumiesięcznego terminu, o którym mowa w art. 1208 § 1 k.p.c., decyduje chwila wniesienia skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego do sądu apelacyjnego, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny.

* * *

---

⁶ M. Durbas, 5.4. Termin na wniesienie skargi i właściwość sądu [w:] Orzekanie o właściwości sądu arbitrażowego, Warszawa 2024, dost. elektr. LEX: <https://sip.lex.pl/#/monograph/369578154/514431/durbas-maciej-orzekanie-o-wlasciwosci-sadu-arbitrazowego?cm=RELATIONS> (dostęp: 2024-09-24 11:57).